

Περιπλάνηση στους δρόμους της μουσικής της τέχνης και της εκπαίδευσης

Αναζητούμε τα βήματα της καρδιάς μας, μέσα από τις μνήμες, τα συναισθήματα, την αξιοπρέπεια, την αλληλεγγύη και τον πολιτισμό, την σχέση μας δηλαδή με το «άλλο» όπου κι αν βρίσκεται. Μια περιοδική απόπειρα ενημέρωσης και έκφρασης, με άποψη και λόγο, που βγαίνει «εκτός ύλης» από όσα μας διδάσκει η κανονικότητα.

Μας είπαν πως η μνήμη
δεν είναι να γυρνάς το πρόσωπο
και την καρδιά στο παρελθόν,

δεν είναι μια αποστειρωμένη
ανάμνηση που μιλάει
για γέλια ή δάκρυα.

Η μνήμη, μας είπαν,
είναι ένας από τους επτά όβηγους
που έχει η ανθρώπινη καρδιά
για να κάνει τα βήματά της.

Οι άλλοι έξι είναι η αλήθεια,
η ντροπή, η συνέπεια,
η ειλικρίνεια, ο σεβασμός
προς τον εαυτό μας
και προς τον άλλον
και η αγάπη.

Η μουσική των σκλάβων Blues

Τέλη 19ου αιώνα. Ο αμερικανικός εμφύλιος, που οφείλεται στη σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ των γαιοκτημόνων του Νότου και των μεγαλοβιομηχάνων του Βορρά, έχει τελειώσει ήδη από το 1865 και έχει αφήσει πίσω του πολλές χιλιάδες νεκρούς. Ο Λίνκολν έχει «καταργήσει» την δουλεία στις ενωμένες πλέον ΗΠΑ και οι βιομηχανίες των νικητών του Βορρά γεμίζουν με φτηνά εργατικά χέρια αφρικανών και ευρωπαϊών μεταναστών.

Η αυγή του προηγούμενου αιώνα βρίσκει τις ΗΠΑ εν μέσω βιομηχανικής επανάστασης και τις κάνει συνώνυμο του ονείρου για όλους τους μετανάστες, που φτάνουν εκεί κατά χιλιάδες από όλο τον κόσμο. Ένα όνειρο που περνάει από τα ανθρακορυχεία-νεκροταφεία του Ροκφέλερ στο Κολοράντο και τις ποτισμένες με αίμα μαύρων εργατών/τριών κοιλάδες του Νότου. Κάπου εκεί στο δέλτα του Μισισσιπή, στη Λουιζιάνα και στο αχανές Τέξας, η καταπίεση και η εκμετάλλευση αποκτούν το δικό τους soundtrack. Οι αξίνες βαράνε ρυθμικά την πέτρα και

βροντερές φωνές μιλάνε για τον πόνο, τον έρωτα, τη θρησκεία, τη δυστυχία, το ρατσισμό, για τη ζωή του σκλάβου. Είναι η μουσική των καταπιεσμένων, είναι το νέγρικο μπλουζ που αντηχεί στα βαμβακοχώραφα και γεμίζει με μελωδίες τις φυλακές που φτιάξαν οι πλούσιοι λευκοί, για να έχει το όνειρο κάπου να φωλιάσει.

Στον ήχο του δεν υπάρχει ίχνος αυτολύπησης, οι παίχτες και οι εμπνευστές του μπορεί να είναι παιδιά σκλάβων και να ανήκουν «ελεύθεροι» πλέον σε κάποιο αφεντικό, αλλά όλοι τους εξακολουθούν να έχουν το μπλουζ. Πρόκειται για μια ριζικά λαϊκή μουσική, παιδί των καταπιεσμένων ανδρών και γυναικών που γεννήθηκαν, έζησαν και πέθαναν βιώνοντάς την. Επίσης, οι στίχοι του δεν προτάσσουν άμεσα έναν εξεγερσιακό χαρακτήρα, περιγράφουν τα πάθη και την καθημερινότητα ολόκληρων γενιών σκλάβων. Αποτελούν παγκόσμια ιστορία γραμμένη από εργάτες και εργάτριες, που δεν έχουν τίποτα να χάσουν και αυτό είναι από μόνο του κάτι το επαναστατικό.

Τα χρόνια περνούν, η αμερικανική οικονομία στηρίζεται περισσότερο στις βιομηχανίες και οι καιροί επιτάσσουν αστικοποίηση. Την δεκαετία του '30 και του '40, πολλοί μπλουζιστές καβαλάνε τραίνα από τον Νότο, ταξιδεύουν πάνω σε ράγες και δρόμους που αυτοί και οι πρόγονοι τους ανοίξαν με τις αξίνες τους και καταλήγουν σε πόλεις όπως το Σικάγο, το Μέμφις, το Νιττρόιτ, για να αναζητήσουν την τύχη τους. Το μπλουζ αλλάζει, όπως οφείλει να κάνει, όντας μια ξεκάθαρα βιωματική μουσική, ο ήχος γίνεται ηλεκτρικός, παίζεται σε μαγάζα και στο ακροατήριο υπάρχουν λευκοί· η βάση όμως παραμένει η ίδια, πεντατονική και συναίσθημα.

Be my woman gal I'll
Be your Man
Everydays Sunday dollar in your hand
In your hand lordy, in your hand
Everydays Sunday dollar in your hand
Stick to the promise girl that
You made me
Won't got married til' uh
I go free
I go free lordy, I go free
Won't got married til' uh
I go free

Ένας διάλογος

καθ' οδόν προς το σχολείο...

— Τι έγινε ρε; μας ήρθες τελικά;

— Όχι ακόμα ρε φίλε. Είχα κάνει την ηλεκτρονική εγγραφή απ' το σπίτι, αλλά δεν προλάβαν να πάνε οι δικοί μου στο σχολείο να την ολοκληρώσουν με χειρόγραφη αίτηση, έτσι τώρα συμπληρώθηκε ο αριθμός των μαθητών και μου λένε ότι μπορεί να μη με δεχτούν, γιατί δεν χωράω στα εγκεκριμένα τμήματα και μπορεί να αλλάξω σχολείο.

— Ρε μην ανησυχείς, θα το παλέψουμε όλοι μαζί, θα βρεθεί λύση, μαζί μας θα είσαι.

— Πωωω ρε φίλε, πάλι κάθε πρωί σχολείο..., βαριέμαι... γιατί δεν καταλαβαίνω και πολλά. Εντάξει, το νιώθω ότι είναι χρήσιμο και αναγκαίο αλλά βαριέμαι και δεν μπορώ να κάνω και πολλές απουσίες, γιατί μας λένε οι δάσκαλοι ότι φέτος οι απουσίες είναι αυστηρά 114 οπότε αν δεν προσέξουμε θα μείνουμε.

— Έμαθες για τις αλλαγές που ετοιμάζουν στο Λύκειο;

— Άκουσα ότι θα μειώσουν την ύλη, ότι θα δίνουμε εξετάσεις σε λιγότερα μαθήματα, και στην Τρίτη Λυκείου θα κάνουμε πολλές ώρες κατευθύνσεις για να μπαίνουμε στις σχολές που θέλουμε.

— Από το 15μελές του διπλανού σχολείου μας ενημέρωσαν, ότι δεν είναι και τόσο αθώες αυτές οι αλλαγές. Ενώ λιγοστεύουν τις εξετάσεις και την ύλη στην 1^η και τη 2^η, τις σκληραίνουν στην 3^η τάξη με τετραμηνιαία διαγωνίσματα, εργασίες και πανελλαδικού τύπου εξετάσεις για να παίρνουμε το εθνικό απολυτήριο ώστε να περνάμε σε όποια σχολή θέλουμε αν είναι χαμηλής ζήτησης, αλλιώς θα δίνουμε και πανελληνίες.

— Ναι αλλά θα περνάμε σε όποια σχολή θέλουμε.

— Νομίζεις... Με μειωμένες απαιτήσεις στα μαθήματα γενικής παιδείας στις πρώτες τάξεις, με τα κενά και τις απορίες που έχουμε μαζέψει, πως θα περνάμε στην Τρίτη τόσες εξετάσεις; Πάλι οι λίγοι θα το καταφέρνουν που έχουν οι πατεράδες τους φράγκα, να πληρώνουν έξω για φροντιστήρια.

— Μα είπανε ότι θα γίνουν οι κατευθύνσεις φροντιστήριο για να γλυτώνουμε χρόνο το απόγευμα και τα έξοδα οι δικοί μας.

— Ναι; Και τι φροντιστήριο θα είναι αυτό με 27 άτομα στο τμήμα; Με 6 ώρες κατεύθυνση σε 4 μαθήματα, ποιος θα πρωτοβοηθηθεί; αυτοί που πάνε για το απολυτήριο ή όσοι θα δίνουν πανελλήνιες; Βλέπω τελικά οι περισσότεροι, ούτε το απολυτήριο δεν θα μπορέσουμε να πάρουμε.

— Και τι θα κάνουμε ρε, να πάμε στο ΕΠΑΛ να μάθουμε μια τέχνη; Θα είναι καλύτερα;

— Ρε φίλε και στην τεχνική εκπαίδευση το απολυτήριο, χρόνο το χρόνο υποβαθμίζεται, τα ξαδέλφια μου που έχουν τελειώσει τόσο καιρό, δουλειά δεν βρήκαν ακόμα, παιδεύονται σε κάτι δουλειές με τη μαθητεία και όλο τους κοροϊδεύουν ότι θα τους προσλάβουν, αλλά μόλις λήξει ο χρόνος, παίρνουν νέους μαθητευόμενους και έτσι μένουν χωρίς δουλειά όσοι τελειώνουν, ενώ τη βγάζουν φτηνά τα αφεντικά με τα ψίχουλα της μαθητείας.

— Τώρα που είπες αυτό με τα πτυχία, θυμήθηκα ότι ο βαφτισμιός της μάνας μου, που είναι στο Φυσικό μας έλεγε ότι έχουν κάνει κατάληψη οι φοιτητές, γιατί και το δικό τους πτυχίο υποβαθμίζεται και δεν θα έχουν όταν το πάρουν επαγγελματικά δικαιώματα, άρα θα παίρνουν μικρότερα μεροκάματα.

— Καλαάα τα δικαιώματα έχουν πάει περίπατο, ο πατέρας μου έμεινε χωρίς δουλειά γιατί έκλεισε η επιχείρηση που δούλευε και τους χρωστάει ο ιδιοκτήτης 8 μηνιάτικα, και φυσικά ούτε αποζημίωση πήρε.

— Τι γίνεται τελικά ρε φίλε;;; Μας την έχουν στημένη από παντού;;; Τόσο οργανωμένοι είναι; τι θα κάνουμε στη ζωή μας;; έχουμε καμιά ελπίδα;

— Ναι ρε, αλλά πρέπει να οργανωθούμε και εμείς, αλλιώς ρε φίλε την έχουμε άσχημα. Να ενημερώσουμε και τους άλλους και να δούμε πως μπορούμε να διαμαρτυρηθούμε, να αντιδράσουμε.

— Και τι να κάνουμε δηλαδή...;;;

— Να, μπορούμε να...

“
Τι θα γίνει στο τέλος
της ιστορίας;;;
θα το συμπληρώσει
ο καθένας μόνος του,
ή θα το γράψουμε συλλογικά,
έτσι ώστε να ανταποκρίνεται
στις ανάγκες μας;;;”

Η Τέχνη και η Ιστορία της

από 15 Νοεμβρίου
στο ΑΝΤΙΒΑΡΟ

Εισαγωγή στην Ιστορία των Εικαστικών Τεχνών στην Ευρώπη

Τα ερωτήματα αυτά απασχολούσαν και θα απασχολούν για πολλά χρόνια όλους μας. Κάποτε ήταν οι άνθρωποι που πήραν χρωματιστό χώμα στα χέρια τους και σχεδίασαν στους τοίχους της σπηλιάς τους ένα βουβάλι, σήμερα κάποιοι άλλοι άνθρωποι αγοράζουν χρώματα και σχεδιάζουν αφίσες για τους τοίχους. Δεν έκαναν και δεν κάνουν μόνο αυτά, αλλά και ένα σωρό άλλα πράγματα. Οι λόγοι για τους οποίους μας αρέσει ένας πίνακας είναι υποκειμενικοί. Μπορεί να

μας αρέσει η απεικόνιση ενός τοπίου επειδή θυμίζει τον τόπο μας, ή μια προσωπογραφία επειδή μας θυμίζει κάποιο αγαπημένο πρόσωπο. Το ότι οι αναμνήσεις μας βοηθούν να απολαύσουμε αυτό που βλέπουμε δεν είναι καθόλου ανησυχητικό. Όμως, όταν κάποια άσχετη ανάμνηση μας δημιουργεί προκαταλήψεις ή όταν από ένστικτο αποστρέφουμε το βλέμμα μας από ένα θαυμάσιο πίνακα, τότε, θα πρέπει να ψάξουμε να βρούμε το λόγο που προκάλεσε την απώθηση και εμπόδισε τελικά την απόλαυση!

Ο κάθε καλλιτέχνης ζει στην εποχή του και εκφράζει, (ανάλογα με τις κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές συνθήκες), τις καλλιτεχνικές του ανησυχίες. Σε κάθε ιστορική περίοδο δημιουργείται και αναδεικνύεται κάποιο καλλιτεχνικό ρεύμα, όπως η «Αναγέννηση», ο «Κλασικισμός», ο «Ρομαντισμός», ο «Ιμπρεσιονισμός» κ.α. Ο καλλιτέχνης κάθε καλλιτεχνικού ρεύματος είναι βαθιά επηρεασμένος από τις κοινωνικό-οικονομικό-πολιτικές εξελίξεις της εποχής του και μέσα από την τέχνη του θέλει να εκφράσει φόβους ανησυχίες και συναισθήματα.

Οι άνθρωποι τις περισσότερες φορές, κι όχι άδικα, έχουν την τάση να διαχωρίζουν την ιστορία από την τέχνη. Η τέχνη, ως δημιουργήμα του ανθρώπου, είτε υπηρετεί τη θρησκεία, τις πεποιθήσεις, τα ιδανικά είτε εξυπηρετεί πάθη, φιλοδοξίες, ελπίδες, την ανάγκη για επικοινωνία, αποτελεί μοναδική αισθητική εμπειρία. Συνδυάζει το μύθο με την ιστορία και την επιστήμη. Οι ιστορικές περιστάσεις της δημιουργίας ενός πίνακα, μπορούν να μας βοηθήσουν να καταλάβουμε ευκολότερα γιατί οι καλλιτέχνες δούλεψαν μ' έναν ορισμένο τρόπο, ή γιατί προσπάθησαν να προκαλέσουν μια ορισμένη αίσθηση.

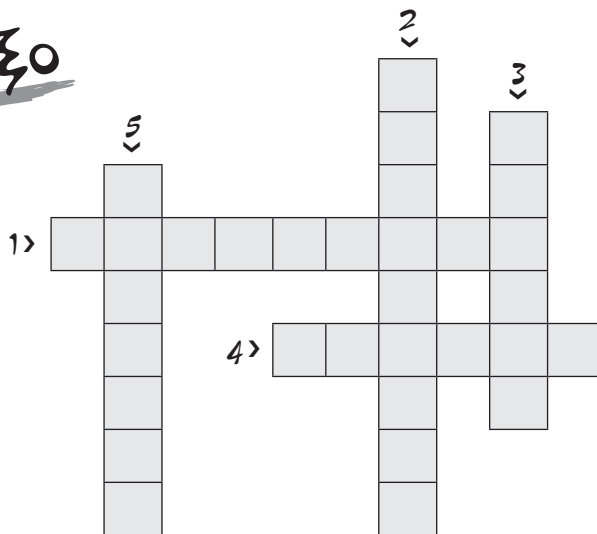
Το πιο σημαντικό για να απολαύσουμε και να χαρούμε με ένα έργο τέχνης, με έναν πίνακα, είναι να έχουμε ένα «φρέσκο μυαλό», ένα μυαλό που είναι έτοιμο να συλλάβει κάθε νύξη και να ανταποκριθεί σε κάθε κρυμμένη αρμονία, σε ένα μυαλό που δεν είναι «παστωμένο» με πηχρές λέξεις και στερεότυπες φράσεις. Είναι πολύ πιο δύσκολο, αλλά πιο ικανοποιητικό, να κοιτάζουμε έναν πίνακα με νέο μάτι και να ξανοικτούμε σε ένα εξερευνητικό ταξίδι, από το οποίο κανείς δεν ξέρει τι μπορεί να αποκομίσει.

Έτσι λοιπόν, θα ξεκινήσει και το δικό μας ταξίδι στον κόσμο της τέχνης, με την «Εισαγωγή στην Ιστορία των Εικαστικών Τεχνών στην Ευρώπη». Με ένα κύκλο σεμιναρίων, στο χώρο του «Αντίβαρου», όπου θα έχουν ως στόχο τον καθορισμό του πραγματικού πλαισίου δημιουργίας των εικαστικών έργων τέχνης. Οι εκπαιδευόμενοι από τα πρώτα, κίβλας, μαθήματα θα μπορούν να διακρίνουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε καλλιτεχνικού ρεύματος, με το οποίο θα ασχοληθούμε και θα μπορούν να εκφράζουν την γνώμη τους και να ασκούν την κριτική τους σκέψη.

Η Ελευθερία οδηγεί το Λαό
(La liberté guidant le peuple)
είναι πίνακας του Γάλλου ζωγράφου
Ευγένιου Ντελακρουά
εμπνευσμένο από την Ιουλιανή
επανάσταση του 1830.
Μια γυμνόστηθη κοπέλα,
η προσωποποίηση της Ελευθερίας,
καθοδηγεί τον εξεγερμένο λαό
κραδαίνοντας την τρίχρωμη σημαία
της Γαλλικής Επανάστασης

Σταυρόλεξο

- 1 Τis γράφουμε κάθε καλοκαίρι για να περάσουμε την τάξη ή για να μπούμε στο πανεπιστήμιο. Το σχολείο μας ετοιμάζει όλο και περισσότερο για αυτές και μας παρέχει όλο και λιγότερες άλλες γνώσεις. Και αυτό γιατί η αγορά εργασίας μας θέλει ανταγωνιστικούς, χωρίς παιδεία.
- 2 Είναι η πιο άχρηστη συσκευή που έχουμε στο σπίτι μας. Συνθιζεί να προβάλει ανούσιες εκπομπές ή να τρομοκρατεί τον κόσμο. Ο βασικός της ρόλος είναι να μας κρατάει «κοιμισμένους» όσο είμαστε ξύπνιοι.
- 3 Είναι τα λεφτά που παίρνουμε κάθε μήνα για την εργασία που παρέχουμε σε ένα εργοδότη. Δεν είναι όσα λεφτά αξίζει η εργασία μας, αλλά όσα μας δίνει το αφεντικό μας.
- 4 Είναι τα υπόλοιπα λεφτά που αξίζει η εργασία μας, τα οποία κρατάει το αφεντικό μας.
- 5 Είναι η διαδικασία με την οποία βγάζουμε μέταλλα από το έδαφος, για διάφορες χρήσεις. Την αναλαμβάνουν συνήθως μεγάλες εταιρίες με βασικό στόχο το κέρδος τους. Κατά την διαδικασία αυτή, όπως συμβαίνει και στην Χαλκιδική, δεν υπάρχει κανένας σεβασμός προς το περιβάλλον ή την υγεία των ανθρώπων που ζούνε στην περιοχή.

Απαντήσεις: 1. Εξέτασεις, 2. Τηλέφωνο, 3. Μισθός, 4. Κέρδος, 5. Εξόρυξη

Μαθήματα χωρίς αντίτιμο στο Αντίβαρο

Φωτογραφίας (Τετάρτη 6.00-7.00 μ.μ.)

Photoshop (Τετάρτη 7.00-8.00 μ.μ.)

Ιστορία της Τέχνης (Πέμπτη 8.00-9.00 μ.μ.)

Φυσικής και Μαθηματικών (τάξεις Λυκείου)

περιοδική έκδοση από το:

ΑΝΤΙΒΑΡΟ

αυτοοργανωμένος εργατικός-κοινωνικός χώρος

Βουλγαροκτόνου 18, Μενίδι

| antivaro.menidi@gmail.com |

| antivaro.espinblogs.net |

| fb: Αντίβαρο Μενίδι |